

मरिण राजपत्र

मरिण गाउँ कार्यपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड ३ मरिण , पुस २१ गते, २०७७ साल संख्या ५

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा(१) बमोजिम मरिण गाउँकार्यपालिकाले बनाएको तल लेखे बमोजिमको कार्य व ध सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको छ ।

भाग २

बगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७

प्रस्तावना: देशको कुल ग्राहस्थ उत्पादनको एक तिहाइ भन्दा बढि कृषि क्षेत्रबाट प्राप्त हुने र दुई तिहाइ भन्दा बढी जनसंख्या रोजगारी तथा जिविकोपार्जनको लागि यस क्षेत्रमा निर्भर रहने भएकोले नेपालको अर्थतन्त्रमा कृषि क्षेत्रको महत्वपूर्ण भुमिका रहेको छ । मरिणका जमिन बर्षेनी नदी कटान, वाढी तथा चुरे क्षेत्रबाट आउने सुख्खा पहिरोबाट बगरमा परिणत भईरहेकाले खेती योग्य जमिन घट्दो क्रममा रहेको छ । जसले गर्दा समग्र उत्पादन र उत्पादकत्व घट्न गएको छ । यसै सन्दर्भमा बगरमा परिणत भएका नदी खोला किनारका जग्गाहरूलाई उपयोग गरी भुमिहिन र न्युन आय भएका कृषकहरूलाई बगरमा तरकारी खेती गराई कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा बृद्धि गरि

कृषकहरूको जीवनस्तर सुधार गर्ने उद्देश्यले मरिण गाउँपालिकाले आ.व. २०७७/०७८ मा वगर खेती कार्यक्रमलाई महत्व दिई बजेट बक्तव्य मार्फत कार्यक्रम संचालन गर्नेगरी बजेट व्यवस्था गरेको छ । वगर खेतीलाई प्रवर्द्धन गरी वर्षेनी खेर गइरहेको जमिनको सदुपयोग गर्दै कृषकको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी उनिहरूको जीवनस्तर उकास्ने उद्देश्यले वगर खेती सम्बन्धी कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्न कार्यपालिकाले वगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि २०७७ स्वीकृत गरेको छ ।

प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ: (१) यो कार्यविधिको नाम वगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७ रहेकोछ ।

(२) यो गाउँ कार्यपालिकाबाट स्विकृत भएको मितिबाट लागु हुनेछ ।

(३) वगर खेती कार्यक्रम मरिण गाउँपालिका भित्र सञ्चालन गरिने छ ।

२. परिभाषा: विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा:

क) वगर भन्नाले नदी/खोला किनारको उकास जमिन भन्ने बुझनु पर्दछ ।

ख) वगर खेती कार्यक्रम भन्नाले नदी/खोला किनारका खेर गइरहेका वगरमा संचालन गरिने तरकारी खेतीको उत्पादनतथा बिक्रि वितरण कार्य भन्ने बुझनु पर्दछ ।

ग) तरकारी खेती भन्नाले नदी/खोला किनारका वगरहरूमा लगाइने तरकारी बालीहरू जस्तै- लौका,घिरौला,फर्सी, जुकुनी,तरबुजा, खरबुजा,परबल,करेला तथा अन्य लहरे तरकारी बाली खेती भन्ने बुझनु पर्दछ ।

घ) गाउँपालिका भन्नाले मरिण गाउँपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

ङ) कार्यपालिका भन्नाले मरिण गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई सम्झनुपर्छ ।

३. उद्देश्यहरू: (१) यस कार्यविधिका उद्देश्यहरू निम्न वमोजिम रहेका छन्:

क) नदी/खोला किनारको बलोटे उकास जग्गाको सदुपयोग गरी तरकारी उत्पादन र उत्पादकत्व बढि गर्नु ।

- ख) न्युन अय भएका र भुमिहिन कृषकहरूलाई रोजगारी तथा आयआर्जनको अवसरहरू सिर्जना गरि उनिहरूको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउनु ।
४. कार्यक्रम संचालन गर्ने निकाय: (१) बगर खेती कार्यक्रम गाउँपालिकाको तोकिएको वडाहरूमा गठित कृषक समुह/कृषि सहकारी/कृषि फर्महरू मार्फत सञ्चालन गरिनेछ ।
५. कार्यक्रमको लागि कृषक समुह/ कृषि सहकारी/ कृषि फर्म तथा क्लष्टर छनौटका आधारहरू: (१) कार्यक्रमको लागि कृषक समुह/ कृषि सहकारी/ कृषि फर्म तथा क्लष्टर निम्न आधारमा छनौट हुनेछ:
- (क) बगर खेती गर्ने प्रस्तावित स्थल नदी/खोला आसपासको उकास वा बगर हुनुपर्नेछ ।
- (ख) कार्यक्रममा न्युन आय भएका र भुमिहिन तथा आर्थिक सामाजिक रूपले पछि परेका वर्गलाई विशेष प्रथमिकता दिनुपर्नेछ ।
- (ग) बगर खेती अपनै जग्गा, भाडा वा करारमा लिइएको जमीनमा गर्न सकिने छ । कार्यक्रम सञ्चालनको लागि गाउँपालिकाले सार्वजनिक जग्गा नदी किनार वहाल विटौरी शुल्क लिएर लिजमा कृषक समुह, कृषि सहकारी वा कृषि फर्मलाई उपलब्ध गराउन सक्नेछ ।
- (घ) बगर खेती कार्यक्रम नदी/खोला किनारको असपासको कृषक समुह, कृषि सहकारी, कृषि फर्म मार्फत क्लष्टरमा संचालन गरिनेछ ।
- (ङ) गाउँपालिकाले बगर खेतीको लागि स्थानीय सम्भाव्यताको आधारमा क्लष्टर छनौट गर्ने छ ।
६. कार्यक्रम सञ्चालन प्रक्रिया: (१) कार्यक्रम सञ्चालनको प्रक्रिया निम्न वमोजिम हुनेछ:
- (क) गाउँपालिकाले बगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि क्लष्टर छनौट गरी कृषक समुह, कृषि सहकारी वा कृषि फर्मलाई कार्यक्रम कार्यान्वयनका लागि १५ दिनको म्याद दिइ प्रस्तावना आह्वान गर्नेछ ।

- (ख) नियमानुसार पेश भएका प्रस्तावना कृषि तथा पशुपंक्षी विकास शाखाबाट मुल्याङ्कन गरी स्वीकृतिको लागि अध्यक्ष समक्ष पेश गर्नेछ ।
- (ग) अध्यक्ष स्तरीय निर्णयबाट छनौट भएका कृषक समुह, कृषि सहकारी वा कृषि फर्मसँग अनुसूचि-१ मा उल्लेखित ढाँचामा सम्झौता गरी स्वीकृत कार्यक्रम अनुसारका कृषाकलापहरु कार्यान्वयन तथा सञ्चालन गर्नु पर्नेछ ।
- (घ) कार्यक्रममा सहभागी हुन चाहने कृषक समुह, कृषि सहकारी वा कृषि फर्मले कम्तिमा प्रति क्लष्टर २ विघा क्षेत्रफल बगरमा खेति गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) गाउँपालिकाले छनौट भएका क्लष्टरहरूलाई आवश्यकता र मागको आधारमा यस कार्यक्रम मार्फत निम्न तालिका अनुसार प्रति क्लष्टर प्रस्तावनाको आधारमा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम अनुदान रकम उपलब्ध गराइनेछ । छनौट गरिएको क्लष्टरले उत्पादन सामग्रीहरु खरिद गरि कार्य प्रारम्भ गर्नुपर्ने छ । बगर बालीमा स्थापित भएपछि कार्य सम्पादनको आधारमा वढीमा ५० प्रतिशत रकम पहिलो किस्ता वापत भुक्तानी गरिने छ ।

अनुदान प्रवाह सम्बन्धी विवरण

क्र सं	विवरण	परिमाण
१	तरकारीको विउ वितरण	आवश्यकता अनुसार
२	सिंचाइ व्यवस्थापन सामग्री सहयोग	२ एच=पि.को पानी तान्ने पम्प, २ इन्चको सिंचाइ पाइप
३	वजार व्यवस्थापन सामग्री सहयोग	क्रेट, तराजु, आदि
४	रसायनिक विषादी वाहेक अन्य वंकल्पिक वाली संरक्षण विधिहरुको लागि सहयोग	मोहिनी पासो, जैविक विषादी, कलर ट्रयाप, आदि
५	विषादी प्रयोग गर्ने उपकरण	व्याट्रीबाट चल्ने स्प्रेयर, मास्क, एप्रोन

		आदि
६	तरकारी वालीको लागि स्थानीय स्तरमा उपलब्ध अस्थायी घेरावारा तथा छाप्रो	आवश्यकता अनुसार
७	बगर जग्गा करार वा भाडामा लिने (आवश्यकता भएमा)	प्रति क्लस्टर बढीमा रु १००००।
८	वजारीकरणको लागि प्रतिविधा अनुदान	उत्पादन तथा वजारीकरण सम्बन्धी विवरण प्राप्त भइ सकेपछि भुक्तानी दिने ।

(च) कार्यक्रम संयोजकले फिल्ड अनुगमन गरि सकेपछि अनुगमन प्रतिवेदनका आधारमा सम्झौता अनुसार सम्पादित क्रियाकलापको लागि बाँकी अनुदान रकम भुक्तानी गरिनेछ ।

(छ) यस कार्यक्रम अन्तरगत छनौट भएका कृषक समुहले बसन्ते तरकारी बालीहरु जस्तै लौका, घिरौंला, फर्सि, जुकीनी, काक्रो, तरबुजा, खरबुजा, परवल, करेला तथा अन्य लहरे तरकारी बालीको खेती गर्नु पर्नेछ ।

(ज) कार्यक्रम कार्यान्वयनको चरण (पाईला) अनुसूची-२ मा उल्लेख भए बमोजिम हुनेछ ।

७. कार्य सम्पन्न प्रतिवेदन: गाउँपालिकाबाट संचालित बगर खेती कार्यक्रमको प्रगति कम्पाइल गरी अनुसूचि ३ अनुसारको मासिक, चौमासिक र बार्षिक रुपमा प्रगति प्रतिवेदन तयार गरि सम्बन्धित वडा तथा कृषि तथा पशुपंक्षी शाखामा समय सिमा भित्र पेश गर्नु पर्नेछ ।

८. अनुगमन मुल्याङ्कन व्यवस्था: कार्यक्रमको समन्वय, अनुगमन, मुल्याङ्कन गाउँपालिकाको कृषि तथा पशुपंक्षी विकास शाखाबाट हुनेछ

९. कारबाहीको व्यवस्था: कार्यक्रम सम्पन्न नगरी प्राप्त अनुदानलाई दुरुपयोग गरेको पाइएमा गाउँपालिकाबाट लिएको अनुदान रकमको दोब्बर रकम जरीवाना गरिनेछ । त्यस्तो जरीवाना कृषि समुह, सहकारी वा फर्मको मुख्य व्यक्तिबाट सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरिनेछ ।
१०. बालीविमा: हरेक कृषक, कृषक समुह तथा सहकारीले आवश्यकताको आधारमा बाली विमा गर्न सक्ने छन ।
११. प्रचलित कानून बमोजिम हुने: यस कार्यविधिमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानून बमोजिम लागु हुनेछ ।
१२. बाधा अड्काउ फुकाउ: यस कार्यविधि कार्यान्वयन सम्बन्धमा कुनै द्विविधा भएमा सो को निवारण कार्यपालिकाले गर्नेछ ।

अनुसुचि-१

(कार्यविधिको दफा ६(१) (ख) संग सम्बन्धित)

बगर खेती कार्यक्रम संचालनको लागि गरिने सम्झौता पत्र

मरिण गाउँपालिकाको आर्थिक सहयोगमा कृषि तथा पशुपंक्षी शाखा मार्फत संचालन गरिने चालु आ.व को वगर खेती कार्यक्रम संचालन गर्न मरिण गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय (यस भन्दा पछाडि पहिलो पक्ष भनिने) र कृषि फर्म ÷ कृषक समुह ÷ कृषि सहकारी (यस भन्दा पछाडि दोश्रो पक्ष भनिने) बीच तपसिलका सर्तहरु बमोजिम कार्यक्रम सम्पन्न गर्न सम्झौता गरिएको छ ।

१. दोश्रो पक्षले वगरमा तरकारी खेती गर्नको लागि कम्तीमा १ विधाको क्लष्टर बनाई लहरे तरकारी खेती गर्नुपर्ने छ ।
२. पहिलो पक्षले बगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७ अनुसारको रकम बगर वाली स्थापना भएपछि कार्य सम्पादनको आधारमा बढीमा ५० % पहिलो किस्ता बापत र बाँकी रकम कार्यक्रम सम्पन्न भइ सकेपछि भुक्तानी गर्ने छ । पहिलो पक्षले स्वीकृत प्रस्तावना बमोजिमको कार्यक्रम अनुसार घुम्ती तालिम संचालन गर्नेछ ।
३. पहिलो पक्षबाट दोश्रो पक्षलाई वगर खेती सम्बन्धी आवश्यक प्राविधिक सल्लाह प्रदान गरिनेछ ।
४. पहिलो पक्षले नियमित रूपमा कार्यक्रमको निरीक्षण, अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्नेछ ।
५. यस सम्झौतामा उल्लेखित काम गर्दा पर्न सक्ने कुनै पनि प्राकृतिक-भवितव्यको पुर्ण जिम्मेवारी दोश्रो पक्ष स्वयम हुनेछ ।
६. स्वीकृत प्रस्तावना र सो सम्बन्धी कागजात यो सम्झौताको अभिन्न अङ्ग हुनेछ ।

७. यस सम्झौतामा उल्लेख भए भन्दा अन्य व्यहोराको हकमा मरिण गाउँपालिकाको बगर खेती कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि, २०७७ तथा अन्य प्रचलित कानून लागु हुनेछ ।

पहिलो पक्ष _____

मरिण गाउँपालिकाको तर्फबाट:

नाम:

पद:

दस्तखत:

मिति:

कार्यालयको छाप:

दाश्रो पक्ष

कृषक समुह/कृषि सहकारी/कृषि फर्मको

तर्फबाट:

नाम:

पद:

दस्तखत

मिति:

संस्थाको छाप:

अनुसुचि २

(कार्यविधि दफा ६ (१) (छ) संग सम्बन्धित)

कार्यक्रम कार्यान्वयनका चरण

वगरखेती कार्यान्वयनका १५ पाईलाहरु

पाईला-१

बगर क्षेत्र छनौट र समूह निर्माण

क) वगरक्षेत्र छनौट आधार

१. गाउँवाट ३० मिनेट भन्दा कम दुरि (२ कि मि) ।
२. सुख्खा समयमा (चैत्र, वैसाख) कम्तिमा आधा मिटर देखि १ मिटर सम्म चिस्यान भएको
३. मसिनो वालुवा तथा पांगो माटो मिसिएको
४. कम्तिमा १ विघा क्षेत्रफल भएको क्षेत्र (३, ४ कट्टा प्रति सदस्य पुग्ने)
५. वजार नजिक, वाटो व्यवस्था भएको
६. जग्गाको स्वामित्व सार्वजनिक, निजि, सामुदायिक वन
७. वन्य जीवजन्तु, चोरीवाट जोगाउन सकिने

ख) समूदाय छनौट आधार

१. भूमिहिन (४ कट्टा भन्दा कम, न्यून भूमिसिल (४-८ कट्टा)
२. साना किसान (८-१५ कट्टा), अति वाढी पिडित किसान

पाईला-२

युवा कृषकहरु छनौट र स्थानीय कृषक अगुवा, श्रोतव्यक्ति प्रशिक्षण, क्षमता विकास र

परिचालन

१. स्थानिय र समुदायले विश्वास गरेको व्यक्ति हुनुपर्ने
२. साक्षर (कम्तिमा ८ कक्षा पास) लाई प्राथमिकता
३. १८ वर्ष देखि ४५ वर्ष सम्म उमेर समुह भित्रका
४. अगुवा कृषक, स्थानिय श्रोत व्यक्तिको रुपमा काम गर्न इच्छुक
५. सिक्ने र सिकाउने शिप भएको, नेतृत्व गर्न सक्ने दक्षता
६. उद्यमशिलता तथा व्यवसायिक सोच र क्षमता भएको
७. नौला प्रयोग, अभ्यास, प्रविधी र प्रकृया को निरन्तर खोजी गर्ने

८. न्यूनतम प्राविधिक जानकारी भएको (नमुना किसान)
९. विपन्न वर्ग तथा समुदाय, दलित, जनजाती, महिला, प्राथमिकता

पाईला-३

विउबिजन र कृषि सामग्रीको लागि एग्रीभेट छनौट

१. एग्रीभेट छनौट
२. एग्रीभेटलाई बगरखेतीलाई आवश्यक विउको प्रकार, जात, कम्पनी वारे जानकारी
३. विउ उपलब्धता

पाईला-४

स्थानीय कृषक अगुवा, श्रोतव्यक्तिद्वारा समूह सदस्यहरूलाई बगरखेतीको जानकारी, बगरको जग्गा मापन र जग्गा भाडा सम्झौता

१. बगरखेती कृषकहरूलाई कृषक अगुवाहरूवाट बगर तरकारी खेती वारे जानकारी
२. जग्गा वांडफांड
३. जग्गा धनिहरूसँग सम्झौता वारे सहजिकरण, सम्झौता गर्न पहल गर्ने

पाईला-५

बगरको जग्गा वितरण र सूक्ष्म व्यवसायिक योजना

१. कृषकहरुलाई बगर जग्गा वितरण
२. जग्गा कम्तिमा २ विघाको प्लट हुनु पर्ने
३. नदिको विपरित दिसा तर्फ जग्गा बांडदा सबै खाले तरकारी लगाउन सकिन्छ ।

पाईला-६

वगर जग्गा तयारी

१. खाल्डो र नाली दुई किसिमले जग्गा तयारी गर्न सकिन्छ ।
२. नाली १ मि चौडा र गहिराई भने चिस्यानमा भर पर्छ (आधा देखि १ मि)
३. १ नाली देखि अर्को नालीको दुरि २ देखि ३ मि हुनु पर्छ ।
४. खाल्डो विधिवाट जग्गा तयार गर्दा फोरुवाले ३ फिट चौडाई र ३ फिट लम्बाई वरावरको गोलो र ३ फिट गहिराई
५. नाली पुर्व पस्चिम दिसा तर्फ वनाउनु पर्छ ।

पाईला-७

बिउ बिजन तथा कृषि सामग्री व्यवस्थापन, वितरण र बीउ रोपण

१. विउलाई सोझै वारीमा रोप्न सकिन्छ र प्लाष्टिक टनेल भित्र विरुवा तयार गरि रोप्न सकिन्छ ।
२. जाडो मैसमा टुसाउन विउलाई १ दिन सम्म भिजाई जुटको बोरामा पोका पारेर तातो ठाउंमा राखेमा २,३ दिनमा टुसाउछ तयस पछि रोप्न सकिन्छ ।
३. टुसाएको विउको टुसोलाई तल पारेर वा तेर्सो पारेर रोप्न सकिन्छ ।
४. प्लाष्टिक टनेल वा तातो नर्सरि निर्माण गरि जाडोमा छिटो विरुवा हुर्काई रोप्ने
५. वजारमा छिटो पुर्न्याई ज्यादा मुल्य लिन सकिन्छ ।
६. प्लाष्टिक टनेल चौडाई १ मि र लम्बाई आवश्यकता अनुसार लामो वनाउने ।

७. २ इन्च चौडाई र ५ इन्च लम्वाई प्लाष्टिक थैलामा माटो र पाकेको कम्पोष्ट मल, गोठ मल र बालुवा मिसाई भर्ने र विउ रोप्ने
८. टनेललाई राति बन्द र दिउंसो घाम लागेको बेला साईडवाट खोली दिनु पर्छ ।
९. ३ लटमा लगाउन सकिन्छ । कार्तिक र मंसिर, पौष र माघ १५ पछि ।

पाईला-८

कृषि विकास बैकसँग वाली सुरक्षणको लागि सम्पर्क

१. तरकारी व्यासायिक खेतीलाई कृषि विकास बैकमा समन्वय गरी वाली सुरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत प्राकृतिक विपत्तिवाट हुने नोक्सानीवाट लागत मुल्य सुरक्षण गर्न सकिन्छ ।
२. १ कठामा तरकारी खेती गर्न रु १०,००० लागत
३. १ कठ्याको रु १०,००० लागतको ८ प्रतिशत प्रिमियम ले रु ८०० हुन्छ
४. १ कठ्याको लागने प्रिमियमको रु ८०० (२५ प्रतिशतले रु २०० किसानले र ७५ प्रतिशतले रु ६०० कृषि विकास बैक व्यहोने ।
५. यो प्रकृया पटक पटक गरि विभिन्न वालीमा वाली सुरक्षण गर्न सकिन्छ ।
६. १ वाली देखि अर्को वालीको वाली सुरक्षण गर्दा आफ्नो समूहले लगानी गरेको प्रिमियमको ७५ प्रतिशत निकाली अर्को वालीमा यो प्रकृया निरन्तर गर्न सकिन्छ ।

पाईला-९

उपयुक्त सिंचाई प्रविधि प्रवर्द्धन

१. सुरुको १ महिना विरुवा सानो हुने भएकोले हजारी वाट आवश्यकता अनुसार सिंचाई गर्ने ।
२. यदि चिस्यान भेटिने गरि जमिन तयारी गरेको छ भने (१ मि सम्म गहिराई) विरुवा अवस्था र अत्याधिक लामो समय सम्मको सुख्खा अवस्था बाहेक अरु वेला खासै सिंचाईको आवश्यकता पर्दैन ।
३. विरुवामा वोट वृद्धि, फूल फुल्ने र फल लाग्ने अवस्थामा ज्यादा सिंचाई आवश्यकता पर्छ ।

पाईला-१०

थप मल, छापो, आदि व्यवस्थापन

१. १ महिनामा ३/४ पातको विरुवा भए पछि र फूल फुल्ने वेला थप रसायिनक मलको आवश्यकता पर्दछ ।
२. विरुवा ३/४ पात भई लहरा लाग्न थाले पछि छापो व्यवस्थापन गर्ने जसले चिसो कायम, लहरा फैलिन र फल दाग लाग्नाट जोगाउंछ ।
३. पुस माघमा विरुवा सानो हुँदा तुषारोले नोक्सान पार्न सक्ने हुँदा खर या अन्य सुख्खा झारपाते छेक्नु पर्छ ।

पाईला-११

सूक्ष्म तत्वहरूको प्रयोग तथा बाली संरक्षण अभ्यास

१. विरुवालाई रोग किरा लागेमा समयमा उपचार गर्नु पर्छ र उपचार गर्दा घरेलु विषादीलाई प्राथमिकता दिनु पर्छ ।
२. विरुवा वृद्धि, पोथी फुल बढाउन, फल मजबुत बनाउन विभिन्न सुक्ष्म तत्वहरू प्रयोग गर्न सकिन्छ जस्तै पुमा ५५, केटोनिक, केफलावर, मलिटप्लेक्स ।

पाईला-१२

तरकारी, व्यापारीहरूसँग सम्पर्क र छलफल

१. व्यापारी, बजारको दुरि हेरी बजार व्यवस्थापन गर्न सकिन्छ ।
२. एउटै व्यापारी संग मात्र भर नपरी विभिन्न व्यापारी संग सम्पर्क गरि विस्वासिलो व्यापारी संग सम्बन्ध विस्तार गर्न सकिन्छ ।
३. तरकारीको परिमाण हेरी नजिक र टाढाको व्यापारीसँग सम्बन्ध राख्ने ।
४. व्यापारी, उपभोक्तको चाहना अनुसार तरकारीको जात, साईज (आकार) लाई ध्यान दिनु पर्छ ।

पाईला-१३

वाली टिपाई विधि र समय, सरसफाई र ग्रेडिङ्ग

१. विरुवाको रंग, आकार, कडापन, वास्ना, स्वाद आदिवाट पनि वालीको टिप्ने वेला भए, नभएको विचार गर्न सकिन्छ ।
२. साधारणतया टाढाको बजारको वाली टिप्दा आधा पाकेको र नजिकको बजारको लागि टिप्दा राम्रो पाकेको फल टिप्नु पर्दछ ।
३. तरबुजाको फल टिप्ने वेला बोटको पुरानो पात सुकेको, रंग क्रिम जस्तो, फललाई बजाउँदा दमाहा जस्तो आवाज आउने, भेट्नो सुकेको हुन्छ ।
४. काक्रोको हकमा फल हरियोवाट हल्का सेतो भएको पहेंलो भई नसकेको र फलमा, देखिने काँडा मरिसकेको हुनु पर्छ ।

पाईला-१४

तरकारी बेचबिखन तथा व्यावसायिक योजना पूनरावलोकन

१. फललाई सफाई, साईज अनुसार छुट्टा छुट्टै राखी बेच्दा ज्यादा मुल्य पाउन सकिन्छ ।
२. अन्न वाली संग गाउघरमा नै साटसाट गरेर पनि विक्रि गर्न सकिन्छ ।
३. तरकारी विक्रि गरी सकेपछि व्यवसायिक योजनाको समिक्षा गरि अर्को सिजनलाई विचार गर्न सकिन्छ ।

पाईला-१५

बगरखेतीको थप आम्दानीलाई अन्य उत्पादनशील विकल्पहरुमा पूनर्लगानी

४. वगर तरकारीवाट उल्लेखनिय रुपमा फाइदा लिन कम्तिमा ६ कठामा खेती गर्न सके त्यसवाट हुने थप आम्दानीवाट अन्य फायदाजनक व्यवसायमा लगानी गर्न सकिन्छ

अनुसूची -३

(दफा ७ सँग सम्बन्धित)

वगर खेती कार्यक्रमको प्रगती विवरण पठाउने फारम ढाचा

१. कृषक समुह/कृषि सहकारी/कृषि फर्मको नाम:

२. ठेगाना:

३. आ.व.

४. प्रगती प्रतिवेदन अवधि: चौमासिक/वार्षिक

क्र सं	कृषकको नाम	तरकारी वालीको नाम	क्षेत्रफल (विघा)	उत्पादन (क्विन्टल)	विक्री मुल्य (प्रति क्विन्टल)	कुल आम्दानी रु	कैफियत

प्रति ईकाई उत्पादित तरकारीको स्थानीय बजारमा विक्री मुल्य

१.

२.

३.

नाम:

ठेगाना:

मिति:

प्रमाणीकरण मिति : २०७७/०९/२१

आज्ञाले
विनोद पोखरेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत